

	<u>1. ročník</u>			
1	<u>Bezpečnosť pri práci v mäsovom priemysle</u>	7		
1.1	Základné predpisy o bezpečnosti pri práci	7		
1.2	Účel a význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	8		
1.2.1	Výchova pracujúcich k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a ochrany zdravia	9		
1.2.2	Zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	10		
1.3	Organizácia mäsového priemyslu	10		
1.4	Ochranné pomôcky, zakázané práce, sociálne zariadenia	14		
1.4.1	Osobné ochranné pracovné prostriedky	14		
1.4.2	Práce zakázané mladistvým	15		
1.4.3	Pracovný čas	17		
1.4.4	Sociálne zariadenia	17		
1.5	Zdroje a príčiny úrazov	18		
1.5.1	Prvá pomoc	19		
1.6	Význam hygieny	20		
1.6.1	Základné pravidlá osobnej hygieny	21		
1.6.2	Hygiena pracoviska a zariadení	22		
1.6.3	Hygiena materiálu	22		
2	<u>Jatočné pracovisko v mäsovom priemysle</u>	24		
2.1	Hovädzia jatka, stroje a zariadenia	25		
2.1.1	Typizované linky na usmrcovanie a jatočné opracúvanie hovädzieho dobytku	31		
2.1.2	Komplexne mechanizovaná a čiastočne automatizovaná linka výkonového typu A	31		
2.1.3	Komplexne mechanizovaná a čiastočne automatizovaná linka výkonového typu B	36		
2.1.4	Komplexne mechanizovaná linka výkonového typu C	39		
2.2	Bravčová jatka, stroje a zariadenia	41		
2.2.1	Typizované linky na usmrcovanie a jatočné opracúvanie ošípaných	45		
2.2.2	Komplexne mechanizovaná a čiastočne automatizovaná linka výkonového typu A	46		
2.2.3	Komplexne mechanizovaná a čiastočne automatizovaná linka výkonového typu B	48		
2.2.4	Komplexne mechanizovaná linka výkonového typu C	53		
2.3	Telacia jatka, stroje a zariadenia	54		
2.3.1	Stroje a zariadenia na usmrcovanie a jatočné opracúvanie ťažkých teliec z výkrmu	56		
2.3.2	Stroje a zariadenia na usmrcovanie a jatočné opracúvanie ľahkých cicajúcich teliec	56		
2.3.3	Organizácia práce pri linkách na usmrcovanie a jatočné opracúvanie ľahkých cicajúcich teliec	58		
2.4	Barania jatka, stroje a zariadenia	60		
2.4.1	Organizácia práce pri linkách na usmrcovanie baranov a kôz	62		
2.5	Konská jatka, stroje a zariadenia	63		
2.6	Hygiena a sanitácia pri práci na jatkách	63		
3	<u>Mäsový priemysel a jeho surovina</u>	65		
3.1	Vývoj a perspektíva mäsového priemyslu	65		
3.1.1	Budovanie mäsového priemyslu	66		
3.1.2	Základy jatočníctva	67		
3.1.3	Základy udenárskej výroby	68		
3.2	Druhy jatočných zvierat	69		
3.2.1	Polnohospodárska produkcia mäsa	71		
3.2.2	Plemená jatočných zvierat z hľadiska výťažnosti mäsa a výroby mäsových výrobkov	72		
3.3	Nákup jatočných zvierat	78		
3.3.1	Evidencia jatočných zvierat	78		
3.3.2	Zisťovanie veku jatočných zvierat	79		
3.3.3	Spôsoby hodnotenia jatočných zvierat	84		
3.3.4	Technika váženia a preberania zvierat	85		
3.3.5	Preberanie zvierat na bitúnku	86		
3.3.6	Triedy akosti jatočných zvierat	87		
3.4	Nákup v mäse, jatočné výťažnosti	95		
3.4.1	Kontrolné zabíjanie	100		
3.4.2	Nútené zabíjanie	101		
3.4.3	Doprava jatočných zvierat	102		
3.4.3.1	Preprava cestnými dopravnými prostriedkami	102		
3.4.3.2	Preprava železnicou	104		
3.4.3.3	Straty pri preprave a predaji zvierat	106		
3.4.3.4	Bezpečnosť pri práci, zákaz týrania zvierat	108		

3.5	Ustajnenie zvierat na bitútku	108
3.6	Vplyvy pôsobiace na kvalitu mäsa	109
4	<u>Zisťovanie pohlavia a veku mäsa . . . . .</u>	111
4.1	Hovädzie štvrtiny - výsek, výroba	111
4.1.1	Zisťovanie pohlavia na hovädzích štvrtinách	111
4.1.2	Zisťovanie veku mäsa hovädzích štvrtín	112
4.2	Bravčové polovice - výsek, výroba	113
4.2.1	Zisťovanie pohlavia na bravčových poloviciach	113
4.2.2	Zisťovanie veku mäsa na bravčových poloviciach	114
4.3	Telce - výsek, výroba	114
4.4	Baranina - výsek, výroba	115

2. ročník

1	<u>Bezpečnosť práce pri delení, solení a nakladaní mäsa . . . . .</u>	118
1.1	Práca s nožom, ostrenie	120
2	<u>Delenie a solenie mäsa . . . . .</u>	123
2.1	Stroje a zariadenia na delenie, solenie a nakladanie mäsa	123
2.2	Spotreba mäsa a požiadavky na jatočné zvieratá	130
2.3	Delenie mäsa všeobecne	134
2.4	Delenie mäsa jatočných zvierat na linke	135
2.5	Bravčové mäso na výsek a výrobu	137
2.5.1	Požiadavky na surovinu	137
2.5.2	Delenie bravčových pľovic	138
2.5.3	Delenie bravčového mäsa na linke	145
2.5.4	Triedenie vykosteného bravčového mäsa pre výrobu	149
2.6	Hovädzie mäso na výsek a výrobu	150
2.6.1	Požiadavky na surovinu	150
2.6.2	Trhová úprava štvrtín na výsek	153
2.6.3	Delenie prednej štvrtiny	153
2.6.4	Delenie zadnej štvrtiny	156
2.6.5	Trhové druhy hovädzieho mäsa	158
2.6.6	Znaky delenia hovädzieho mäsa	159
2.6.7	Hovädzie mäso pre výrobu	160
2.6.8	Vykostovanie hovädzieho mäsa	161

2.6.9	Triedenie vykosteného hovädzieho mäsa pre výrobu	162
2.6.10	Iné spôsoby vykostovania hovädzích štvrtín	165
2.7	Telacie mäso na výsek a výrobu	170
2.7.1	Požiadavky na surovinu	170
2.7.2	Triedenie jatočne opracovaných teliec	170
2.7.3	Delenie telacieho mäsa	172
2.7.4	Vykostovanie telacieho mäsa pre výrobu	174
2.8	Baranie mäso na výsek a výrobu	176
2.8.1	Požiadavky na surovinu	176
2.8.2	Delenie baranov (škopcov) na jednotlivé časti	177
2.8.3	Vykostovanie baranieho mäsa pre výrobu	179
2.9	Konské mäso na výsek a výrobu	180
2.9.1	Požiadavky na surovinu	180
2.9.2	Trhové druhy konského mäsa	181
2.9.2	Balené porciované mäsa	183
2.10	Mäso delené na kuchynské účely	184
2.11	Chyby delených a vykostených mias všeobecne	186
2.12	Úprava mäsa pre špeciálnu výrobu	187
2.13	Výsekové a technické kosti	188
2.14	Solenie a nakladanie mäsa	190
2.15	Význam a účel nakladania mäsa	190
2.15.1	Výber suroviny	190
2.15.2	Soliace zmesi	191
2.15.3	Láky	194
2.15.4	Spôsoby solenia mäsa	196
2.15.5	Nasolené hovädzie mäso	198
2.15.6	Technologický postup solenia mäsa	198
2.15.7	Kombinované solenie	200
2.15.8	Technologický postup nakladania bravčového mäsa	200
2.15.9	Solenie lúkom	201
2.15.10	Solenie po krvných cestách a do svaloviny (nastrekovanie mäsa)	202
2.15.10.1	Kontinuálne nastrekovanie mäsa lúkom	203
2.15.10.2	Straty a prírastky na nasolenom alebo naloženom mäse	206
2.15.11	Doprava všetkých druhov nasoleného a naloženého mäsa	207
2.15.12	Chyby nasoleného a naloženého mäsa	208
2.15.13	Hygiena soliarní	209
2.15.14		
3	<u>Jatočná výroba . . . . .</u>	211
3.1	Bezpečnosť a hygiena práce pri jatočnej činnosti, oboznámenie sa s pracoviskom	211

3.1.1	Nákazlivé choroby jatočných zvierat prenosné na človeka	216
3.1.2	Cudzopasníky prenosné na človeka	217
3.2	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní ošípaných	217
3.2.1	Chyby pri jatočnom opracúvaní ošípaných	222
3.3	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní hovädzieho dobytká	224
3.3.1	Chyby pri jatočnom opracúvaní hovädzieho dobytká	231
3.4	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní teliec	232
3.4.1	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní ťažkých teliec	233
3.4.2	Chyby pri jatočnom opracúvaní ťažkých teliec	233
3.4.3	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní ľahkých teliec	233
3.4.4	Chyby pri jatočnom opracúvaní ľahkých teliec	236
3.5	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní baranov, oviec, škopcov, kôz, jahniat a kozliat	237
3.5.1	Chyby pri jatočnom opracúvaní baranov, oviec, škopcov, jahniat a kozliat	240
3.6	Technologický postup pri usmrcovaní a jatočnom opracúvaní koní	240
3.6.1	Chyby pri jatočnom opracúvaní koní	241
3.7	Ošetrovanie mäsa a drobov po zabití	241
3.7.1	Ošetrovanie mäsa po zabití	241
3.7.2	Ošetrovanie drobov po zabití	242
3.8	Veterinárna prehliadka mäsa jatočných zvierat	244
3.9	Zber žliaz a výlučkov na výrobu organopreparátov	246
3.9.1	Hypofýza	248
3.9.2	Pankreas	249
3.9.3	Miecha	250
3.9.4	Štítna žľaza	250
3.9.5	Naďobličky	251
3.9.6	Vajíčka (pohlavné žľazy)	251
3.9.7	Vaječníky	252
3.9.8	Brzlík (týmus)	252
3.9.9	Žľe	253
3.9.10	Získavanie, konzervovanie a skladovanie žliaz	253
3.10	Opracúvanie čriev a predžalúdkov	255
3.10.1	Tenké a hrubé črevá	256
3.10.2	Opracúvanie čriev	257

3.10.3	Triedenie, balenie, značenie a konzervovanie tenkých a hrubých čriev	259
3.10.4	Denníky	261
3.10.5	Konečnice	262
3.10.6	Serózne blany	262
3.10.7	Bravčové žalúdky	263
3.10.8	Opracúvanie hovädzích a baraních predžalúdkov	263
3.10.9	Telacie okružie s držičkou	265
3.11	Ošetrovanie koží	265
3.11.1	Bravčovice	266
3.11.2	Hovädziny	266
3.11.3	Telaciny a ostarky	268
3.11.4	Koniny	269
3.11.5	Barančiny	270
3.11.6	Koziny	270
3.11.7	Konzervovanie koží	271
3.11.8	Označovanie, balenie a skladovanie koží	273
3.11.9	Chyby koží	276
3.12	Zber rohoviny, živočíšnych chlpcv a technických kostí	277
3.12.1	Zber a opracúvanie rohoviny	277
3.12.2	Zber živočíšnych chlpcv	279
3.12.3	Technické kosti	282
3.13	Konfiškáty a tukové odpady	283
3.13.1	Konfiškáty	283
3.13.2	Tukové a ostatné jatočné odpady	284
3.14	Obsluha strojov a mechanizmov bitúnka	287
3.15	Základná výrobná evidencia	288
4	<u>Chladenie a skladovanie mäsa</u>	292
4.1	Chladiace stroje, chladiarne a mraziarne	292
4.1.1	Bezpečnosť práce pri strojovom chladení	298
4.2	Chladenie mäsa a drobov po jatočnom opracovaní	299
4.2.1	Uchovávanie mäsa v chladiarnach	303
4.2.2	Odležanie a zrenie mäsa	305
4.3	Význam a účel zmrazovania mäsa	307
4.4	Spôsoby zmrazovania mäsa	308
4.4.1	Výber mäsa na zmrazovanie	310
4.4.2	Úprava mäsa na skladovanie v mraziarnach	311
4.4.3	Doprava mäsa do mraziarní	316
4.4.4	Uskladnenie zmrazeného mäsa	317
4.4.5	Preprava zmrazeného mäsa	318
4.4.6	Chyby zmrazeného mäsa	318